

GARSAS

SEMANARIO LITHUANO

Susivienijimo Lietuvių Brazilijoj organas

Atakomasis redaktorius: A. Zauka

Laikraščio kaina:

Brazilijoj ir kitose Pietų Amerikos Valstybėse

Metams . . . . . 16\$000
pusmečiui . . . . . 8\$000
3 mėnesiams . . . . . 4\$000

Lietuvoje ir kitose šalyse:

Metams . . . . . 3 dol.

Atskiro numerio kaina
300 reisų

Redak. ir Administracijos
antrašas:
Rua Ribeiro de Lima
Nr. 75

Spausdinė: „S. L. B.“

Laikraščio kaina:

Brazilijoj ir kitose Pietų Amerikos Valstybėse

Metams . . . . . 16\$000
pusmečiui . . . . . 8\$000
3 mėnesiams . . . . . 4\$000

Lietuvoje ir kitose šalyse:

Metams . . . . . 3 dol.

Atskiro numerio kaina
300 reisų

Redak. ir Administracijos
antrašas:
Rua Ribeiro de Lima
Nr. 75

1 Metai

São Paulo

1928 m. Rugsėjo mėn. 16 diena

São Paulo

Nr. 1

REDAKCIJOS ŽODIS

Gyvenimas, tai kova dėl būvio: kova dėl duonos kąsnio, kova dėl šviesesnio rytojau.

Žmogus tik benustojimo dirbdamas kovodamas gali išlaikyti savo egzistenciją. Bet, toji kova, kur kas esti sunkesnė prie nežinomų jam sąlygų, aplinkybių. Tokią tai sunkia kovą dėl būties turi vesti išeivis lietuvis darbininkas svetimame krašte.

Jis papuolęs į svetimą kraštą, nemokėdamas vietinės kalbos, nežinodamas vietinių papročių, dažnai būna nepasigailėjimo išnaudojamas. Jis turi, kaip tas juodas būras, dirbti sunkius darbus, kepti po karštu saulės spinduliu, lieti prakaitą nuo tamsos iki tamsos ir, tai, taip dirbdamas vos pajėgia uždirbti sau ant „mizerno“ maisto.

Daug sunkių valandų praeina jam pergyventi, daug iškentėti, daug patyrti nemalorumų, kol pramoksta truputį vietinės kalbos ir gali pradėti nors šiek tiek žmoniškiau gyventi.

Bet, ne vien nemokėjimas kalbos ir nežinojimas to krašto papročių yra priežastis sunkaus gyvenimo. Ne! Visų didžiausia priežastis yra išeivių „išsiblaškyme“ ir neorganizuotume.

Tiesa, sunku čia yra susibūrti lietuviams išeiviams į vieną šeimyną, į vieną organizaciją. Sunku dėl to, kad jie yra išblaškyti po visą palėciają Braziliją: po visas fazendas, kompanijas, miestus ir miestelius.

Sunku yra užsimiti organizaciniu, kultūrinu darbu kuomet veiki dieną ir naktį darbininkas yra prižiūstas prie lopetos, matiko ar mašinos.

Bet atsirado žmonių, kurie gerai suprastami, kad be kultūrinio, be organizacinio darbo nepasiliauosus iš materialio skurdo, ne išvys šviesesnio rytojau tvėrėsi to darbo.

Jie susibūrė į vieną šeimą, po „Susivienijimo Lietuvių Brazilijoj“ 8-gos vėliava. Čia susispietė be skirtumo lyties ir pasaulėžvalgos, kurių tikslas padėti išsiliepsuoti darbininkams lietuviams iš ekonominės kultūrinės vergijos.

Sunkus darbas tenka dirbti Susivienijimui Lietuvių Brazilijoj, sunku varyti pirmutinę vagą.

Sunku dėl to, kad trūksta tam dideliu darbu jėgų, trūksta prityrusių darbininkų.

Bet, toji menka saujelė žmonių, kuri pradėjo varyti tą sunkiąją vagą, neatsivėgdama į tai, kad daug sunkumų jai teko patyrti, kad daug nemalonumų teko pergyventi įvairių, įvairiausių kliūčių, pradėtajį darbą varo pirmyn.

Jie pašvenčia tam darbu savo poilsio valandėles, jie atiduoda jam paskutinius reišius.

Bet jie tiki, kad lietuviai darbininkai supras juos, supras reikalingumą to darbo ir stos po „Susivienijimo Lietuvių Brazilijoj“ vėliava žimtais, tūkstantimis ir padės tą darbą varyti toliau.

O darbo daug! Ant kiekvieno žingsnio išeivis svetimoje šaly suinka kliūčių: jam reikalinga kaip moralė, tai materialė pagelba.

Jis turi daug reikalų, kurių pats negali, ar nesugeba atlikti. Jam atsitinka nelaimė: liga ar susižeidžia.

Reikalinga gydytojas, advokatas, pašelpa, ir t. t.

Reikalinga mokykla, kursai ir t. t. O visa tai, lietuviai darbininkai išeiviai gali atsiekti tik bendromis jėgomis: susijungus į

IS LIETUVOS

Neatmezgiamas mazgas.

Lietuvių-lenkų ginčai dėl Vilniaus tęsiasi nuo tos dienos, kuomet lenkai užėmė Vilnių. Lietuvos valdžia, ypač karšti patriotai, nė ant valandėlės nepamiršta prarastą Gedemino pilį ir laukia tik tos valandos, kada galės ar šoki, ar tokiu būdu atsiimti. Ypač tuo susirūpinusi dabartinė Lietuvos vyriausybė. Ji jau kelis kartus mėgino tartis su lenkais, bet visi tie iki šiol mėginimai ant nieko nuėjo. Porą net kartų, lenkų atstovai buvo atkviesti į Kauną ir Lietuvos atstovai nuvažiavę Varšuvon — bet vis veltui. Lenkų atstovai lydimi sapuvusių kiaušinių turėjo apieisti Kauną, o lietuviai, panašiai, Varšuvą.

Lenkai reikalauja, kad Lietuva pripažintų dabartinę sieną, paliekant Vilniaus kraštą Lenkijai, o lietuviai spirti, kad Lenkija pripažintų Lietuvai tas sienas, kurios buvo nustatytos Lietuvos taikos sutartimi su Sovietų Rusija 1920 metais.

Be to, Voldemaras peritose derybose pareikalavo vieną milijoną dol., už padarytus nuostolius Vilniaus krašte, per lenkų okupacijos laiką. Vėliau, rodo, nusileido iki 7 mil. litų. Bet lenkai, kad atremti šią reikalaviną, pareikalavo per paskutimas derybas 1 su puse mil. dol., kuriuos būk jie padarė 1920 met-ies užimant Vilnių, kuomet Smetonos valdžia prašė jų „apsaugoti“ Vilnių nuo bolševikų.

Aišku, tokiu reikalavimų nei vien, nei kita pusė niekuomet nemano ir negali pildyti.

Nepavykus susitarti visi lietuvių-lenkų ginčai bus vėl išnaujo sprendžiami Tautų Sąjungoje rugsėjo mėn. Bet vargtai ir Tautų Sąjungoje pajėgs atnegti užburtąjį mazgą, taip, kad Lietuva būtų tuomi patenkinta.

Lenkija pasiuntė laiška Anglijos užsienio reikalų sekretoriui Sir'ui Austenui, Chamberlain'ui, kuris drauge yra ir Tautų

vieną sąjungą.

Kad tas darbas būtų pasekmingesnis „Susivienijimas Lietuvių Brazilijoj“ pradeda leisti savo organą „Garsas“.

„Garsas“ stengsis būti kiekvieno darbininko lietuvių geriausiu draugu. Jis gins jų reikalus, tiesks reikalingų, naudingų patarimų. Taip pat stengsis pašvestus darbininkų lietuvių išeivių reikalais: kaip kultūriniam, taip ekonominiam pagerinimui.

Jis tiesks plačiausių žinių iš Lietuvos ir viso pasaulio. Jis padės susisiekti išeiviams su savo tėvyne, o tėvyneje gyvenantiems padės susisiekti su savo broliais ir sesutėmis gyvenančiais Brazilijoj.

„Garsas“ stengsis būti veidrodžiu, kuriame galėtų atspindėti darbininko lietuvių išeivio gyvenimas ir viso pasaulio darbininkų gyvenimas.

Bet, kad jis iš tikrųjų toks būtų redakcija kviečia visus inteligentus išsisklaidžiusius po plačiąją Braziliją, visus darbininkus, kas tik sugeba plunksną vedžioti, rašyti korespondencijas, straipsnius ir t. t.

Rašyti iš tolimų fazendų iš kompanijų, divizijų ir visos plačiosios Brazilijos. Nes jis tik tuomet bus įdomus kai visi ir iš visur rašys.

Todėl inteligentai ir darbininkai lietuviai nepamirškite savo vienintelio draugo „Garso“, o jis nepamirš jūsų.

Redakcija.

Sąjungoje, kad Voldemaras ignoruoja visokią tai su Lenkija ir prašo, kad taryba imtųsi griežtų priemonių prieš Lietuvą.

Pats Sir Austen yra labai tuo susirūpinęs ir jis numato, kad Tautų Sąjungos tarybos susirinkime rugsėjo mėn. gali kilti triukšmas.

Be to, Sir Austen, būk, turis informaciją, kad tokį Lietuvos nusistatymą remia Sovietų Rusija ir ji garantuoja Lietuvai nepriklausomybę. Kuo pasibaigs visi tie lietuvių-lenkų ginčai, šiandien sunku pasakyti, bet galo dar nematyti.

Ar negrįž tik Voldemaras profesorai?

Kaune, kai kuriose sferose kalbama, kad jei nepasisektu Lietuvai ir Lenkijai susitaikinti, tai, būk, Voldemaras vėl grįšias į Lietuvos Universitetą profesorai, arba užimsias Lietuvos banko direktoriaus vietą. O į jo vietą numatomas karo ministeris Daukantas.

Atlyginimas už nusavintus dvarus.

Žemės ūkio ministerija baigia ruošti ir greitai laiku įteiks ministerių kabinetui svarstyti, atlyginimo už nusavintus žemes, įstatymo projektą ir žemės reformos įstatymo pakeitimo projekta.

Kaunas. Gelžkelių valdyba rengiasi padaryti gelžkeliuose reorganizaciją. Darbininkams darbo mokesni nustatysianti darbo birža ir darbininkai turėsia, būk, tiek dirbti, kiek viršrinkai panorės.

Traukiniu skaičius sumazinamas, o darbininkai paliepsuojami.

Kad nauja reforma darbininkų nesukiršintų, duotas įsakymas, kol kas visa tai laikyti paslapyje.

Gerb. skaitytojų domei.

Kadangi redaktorius netikėtai susirgo ir negalėjo ištaisyti korektūros klaidų, tai spaustuvė ir prie geriausių norų, negalėjo visų korektūros klaidų ištaisyti.

Ir, jei šį kartą gerb. skaitytojai ras klaidų, tai prašome dovanoti.

Spaustuvės vedėjas U c k u s.

Organizuojamas knygynas.

„Susivienijimo Lietuvių Brazilijoj“ Sąjunga organizuoja knygyną — skaityklą. Todėl, visų lietuvių, kas turi šokių ar tokių knygų ir gali jas paaukoti „S. L. B.“ knygynui, prašoma pranešti redakcijai

„S. L. B.“ 8-gos knygyninkas.

Atsidarė nauja lietuviška vyriškų rūbų siuvykla

Kazio Ramanausko

IR

Vlado Edlero.

Darbas atliekamas sulig užsakymo ir sąžiningai, reikalui esant per 24 valandas.

Kalbama: lietuviškai, rusiškai vokiškai, braziliška ir t. t.

KAINOS PRIEINAMOS

Rua Ribeiro de Lima 75

Visi inteligentai ir darbininkai lietuviai skaitykite ir platinkite vieninteli savo draugą „Garsą“.

Susivienijimo Lietuvių Brazilijoj

MENO SEKCIJA

1928 m. rugsėjo mėn. 22 d. tai yra šeštadienį, rengia didelį viešą

VAKARA

Su labai įdomia programa:

1) Vieno veiksmo komedija „VAŽIUOJAM“	4) Fokiras, atliks labai įdomius numerius
2) Vieno veiksmo komedija „UŽBURTASIS SUOLELIS“	5) Deklamacijos
3) Plastikos labai įdomus numeriai	6) Sportas atliks keletą labai įdomių numerių

GRINŽ DUDŲ ORKESTRAS

Pradžią 8 val. vak. Pabaiga 4 valanda ryto

Salė: Lega Lombarda, Praça São Paulo Nr. 18. Kur rengdavo pirma „Aušra“ vakarus Kviečia M-no S-jos Valdyba.

Rusijoje sušaudyti 4 komisarai.

Komunistų žvalgyba Gruzijoje paskelbė, kad Batumo mieste tapo sušaudyti keturi muitinės viršininkai — komisarai, kurie buvo susidėję su šmugelninkais ir praleisdavo šmugelį per muitinę.

Romunijos bedarbiai parduoda savo kraują.

Iš Rumunijos pranešama, kad žmonių kraują parduodamas pastaruosiu laiku virto tikra prekyba. Per du paskutiniuosius mėnesius parduota 110 galionų kraujo: už galiono kraujo mokama po 50 dol. Sveikų kraują yra perkamas ligoniams, kurie savo kraują neturi pakankamai.

Tyrinėjimas parodė, kad kraują daugiausia parduoda darbininkai.

Graikija

Del didelio vargo ir blogų metų, iš Graikijos pradėjo dideliais būriais bėgti darbininkai. Jie važiuoja daugiausia: Argentinon, Brazilijon ir Kanadon.

Japonija.

Pietų Japonijoje kilus baisiems potviniams prigėrė daugiau kaip 100 gyventojų. Nusikandinta esą 1,500 triubų ir 70,000 ūkų žemės. Žmonės gelbėja pasiūstoji kariuomenė.

Baisi audra Vokietijoje.

16-VIII perėjo baisi audra su lietumi ir kruša per Vokietiją. Padaryta labai daug nuostolių: nugriauta daug triobesių, nulaužta, išvirsta labai daug medžių, sunaikinti pasėliai.

— Garsusis rusų rašytojas Maksim Gorkij sunkiai apsirgo.

— Pietų Amerikos Sąjungoj planuojama išleisti toks įstatymas, kad sukakus 65 m. būtų mokama pensija.

Sudegę prancūzų lakūnas.

Prancūzų lakūnas Alfred Fienvol, užsidedęs benziniui, sudegė drauge su savo orlaiviu. Alfred buvo vienas iš geriausių Prancūzijos lakūnų.

Maldena s. (Amerika). Nors Amerikoje vartojimas svaiginančia gėralų griežtai uždrausta, ir įvairūs jo šmugelninkai esti skaudžiai baudžiami, bet vartojimas svaiginančių gėralų nė kiek nemažėja. Tuo šmugeliu užsiima ne tik civiliai, bet ir patys prohibicijos valdininkai.

Štai Maldene sulaukytas žmogus su automobiliu: automobilis neturėjo numerio. Padarius kratą mašinoje rasta 25 galionai munšaino.

Šmugelninkas buvo suimtas atiduotas teisman. Teisme paaiškėjo, kad jis yra prohibicijos sargybinis ir liko nubaustas 250 dol. Tai štai, kokie žmonės „vykina“ blaivybės įstatymą Amerikoje.

buvo panašios į lieknasias Lietuvos pievų smilgas, bet iš tikrųjų, tai ne.

Paėjėjus nuo kolonijos kokių 300 metrų, prasideda į visas puses smilgų jūra. Tik kur-ne-kur kyšo krūmelis ar plačią viršūnę išskėtęs medis. Vos tik įžengus į kraštą tos žolių juos, tuoj nosis pajuto labai nepaprastą skonį. Žinoma, į tai neatšizvelgdami griebėmės darbo — rankomis rauti, buvom labai išsiilgę darbo, tai taip mum buvo malonu, nors truputį padirbėti. Dirbant nei nepasijutem esą nuo ausų iki kulnų aplipę kažkokiais smirdančiais sakais, mat, tos „gražiosios“ smilgos mus taip pavaisino. Vienam akimirksny nustojom ūpo dirbti ir kiek turėjom prisirovę, parsinešim nors labai plonai apklojom nelygia baurią aslą, tieša ne visa. Nekantriai laukėm vakaro, vaikščiodami vienas paskui kitą, galvas panėrę. Mazai ką kalbėjom, kitokios kalbos kaip apie matomus vaizdus sutverti kaž kodėl negalėjom, o pradėjus kalbėti, apie saulės nuplikintus reginius, prisimindavo tos neužmiršamos gintinės malonios apylinkės ir vien tik griaudumas kuteno krūtine..

(Tcljau seka)

Graži kelionė.

Švedų žurnaliste panelė Aifild Hordan pėčia keliaus iš Stokholmo į Romą. Grįždama atgal mano aplankyti Šveicarijos, Vokietijos didesnius pramonės miestus.

Naujas karalius.

Didysai karas išgriovė auksinius karalių sostus; bet persiautus baisiai karo audrai karalių sostai vėl pradeda kilti iš griuvėsių.

Štai, 1 d. rugsėjo mėn. Albanijos seimas paskelbė savo prezidentą karaliumi. Naujas karalius pavadintas Cogu pirmuoju.

Buržuazijos streikas.

Ilgą laiką Rosarios mieste (Argentinoj) tęsėsi darbininkų streikas. Nustojus darbininkams streikuoti, Rosarios buržuazija apskelbus generalinį streiką, kaip protestą prieš valdžią, kuri negalėjo apsaugoti juos nuo darbininkų streiko.

Per 24 val. buvo uždaryti visi bizniai, išskyrus tik bankus.

Panašus streikas buvo Brusely (Belgijoj), kur 15 tūkstančių restoranų ir kavinų buvo uždaryta per 24 val. kaipo protestas prieš valdžią, kuri atsakė sumažinti jiems mokesnius ir liepe nuo 1 val. kas naktį uždaryti bizni.

Atsisakė pietauti su karalium.

Jugoslavijos parlamente fašistai nušovė du kroatų frakcijos narius, kurie buvo priešingi fašistiškai valdžios politikai. Taigi, kad kroatų nuraminus, Jugoslavijos karalius išskė pietus ir pasikvietė vių parlamento frakcijų vadus, kad bendrai pasikalbėtis ir įtemptus santykius sušvelnint. Serbai, albanai ir kiti pakvietimą priėmė, bet kroatai atmetė. Jie atsakė, kad negali sėdėti kartu su žmogžudžiais.

Baisūs moterų žmogžudžiai Prancūzijoje.

Keletas metų atgal, Prancūzijoje buvo sugautas baisus žmogžudys — Landru. Jis per skelbimus laikraščiuose susipažindavo su moterimis. suvedžiodavo jas ir nužudydavo. Teisme paaiškėjo, kad Landru nužudė apie 30 moterų ir merginų.

Dabar, nešeniai, Prancūzijoje buvo sugautas antras toks pat žmogžudys.

Jis turi jau apie 60 metų ir policija nužiūrėjo jį delto, kad buvo rasta pasmaugta panelė Elise Foce, kurios viloj jis buvo apsigyvenęs. Kaimynams praparodžius, kad nuo laiko, kaip jis apsigyveno viloj, pas jį buvo atėjusios penkios moterys, bet nei viena neišėjus, buvo padaryta pas jį krata vištininke rasta užkasta dviejų moterų lavonai.

Kemal Paša mokosi rašyti.

Turkijos prezidento rūmuose įvyko iškilmingas lotynų abėcėlės priėmimas. Dalyvavo ministrai, vyriausis štabas. Švietimo ministeris paaiškino naują abėcėlę, kuri Turkijoje bus įvesta spalio mėn. Iki to laiko visi laikraščiai turkų raides turės pakeisti lotynų raideis.

Iškilnėse Kemal Paša parašė ant lapo visas naujos abėcėlės raides. Tas lapas bus padėtas muziejun.

„Gražus sapnas“.

Kopengagos žiniomis, vienas jaunas žmogus besimaudydamas netoli danų salos Moen paskendo. Kuomet po pusvalandžio pavyko jį iš vandens ištraukti ir atgaivinti, kad visas tas nuotykis jam atrodas lyg labai gražus sapnas.

Seniausias laikrodis.

Seniausias laikrodis randasi Otenburgo vienuolyne (Vokietijoje). Jis padirbtas 1225 m. ir rodo bažnytines valandas, maldų valandas kuriomis vienuolės turi melstis.

Antras seniausias laikrodis yra Strasburge (Vokietijoje). Jis padirbtas 1230 m. Mušant valandas pasirodo dainuojantis jaunikaitis.

Žuvies griaučiai 6000 metų.

Jūroje, netoli Švedijos pakraščiu, aštuonių metrų gilumoje, rasta žuvies griaučiai. Juos ištyrinėjęs Geologijos institutas Stokholme, pripažino, kad jie turi 6000 metų ir, kad toji žuvis gyvenusi ledmečio gadyneje.

Baisi žmogaus tragedija.

Lietuvoj parduotas žmogus išgyveno 20 metų surakintas retežių rūsy.

Kartais sunku yra įsivaizduoti, kur likimas gali žmogų nublokšti, kad ir šiais radio laikais. Netikėtini dalykai darosi net ir Lietuvos žemėj.

Nesenai laikraščiai buvo aprašę vieną atsitikimą, kaip dvarininką — poną, žmona su vaikais išlaikė tris mėnesius savo rūšies tvirtovėje, o štai dabar dar įdomesnis, tiesiog baises atsitikimas.

Telšių apskrįčio, Alsedžių val. Ilių kaimo gyventojas Juozas Lukošius šio šimtmečio pradžioje pardavė savo didelį ūkį tulam Jonui Sragauskui. Parduotasis ūkis priklausė dviem broliam Lukošiam; minėtam Juozui ir Jonui, kuris esąs silpnaprotris.

Juozas kartu su ūkiu pardavė ir broj Joną. Sragauskas pasižadėjo jį tinkamai užlaikyti ir mylėti iki mirties.

Pradžioj pažadą pildė, bet vėliau sugalvojo to „pirkinio“ atsisakyti. Dar tuomet jauną vyrą Joną Lukošį sukaustė sunkiais (apie 15 klg. sunkumo) geležiniais rankiais, įmetė tamsion šaltan nešvarion pusin ir prirakino prie sienos. Blogai maitinamas, nevalomas, bado ir parazitų kamuojamas, Jonas išbuvo rūsy 20 metų. Per visą laiką nematė jis nei saulės, nei kitokios šviesos. Užmiršo pasaulį, žmones, nežinojo, kad buvo karas, neturėjo menkiausio supratimo, kas dedasi ant žemės.

Tuo tarpu J. Sragauskas gyveno gerai ir visai ramiai.

Tik 1926 m. vasara, netikėtai viena jauna mergaitė sužinojo apie Sragausko kankinį. Pranešta policijai, liepos 16 diena vargšas iš inkvizicijos cėlės išėmė ir vėl po 20 metų parodė gražų pasaulį.

Jonas Lukošius tada buvo panašus į šmėklą, negu į žmogų: rūbai nupuvę, tik skudurai likę, visas kūnas apžėlęs plaukais, juodas, purvinas, žaizduotas, sudžiūvęs. Kalbinti visi nustoję fizinių jėgų, nepajėgė net vaikščioti. Lukošiaus likimu susirūpino gydytojai, jį padėjo Telšių ligoninėn, o Sragauską atidavė teismui. Po ilgų tardymų, 1927 m. spalio 19 d. Šiaulių apygardos teimas žiauriam Sragauskui dėl stokos liudininkų ir bendrai sunkių bylos aplinkybių, rado galimu priteisti tik 2 savaites arešto ir 500 litų baudos. Sragauskas ir tuo nebuvo patenkintas, padavė apeliaciją. Žtomis

Ieškojimas užkastų turtų Meksikoje.

Meksikos gyventojai labai tamūs, todėl ir nenustabu, kad Meksika pilna įvairių pasakų, legendų, apie tuos laikus, kada Prancūzijos ir Ispanijos pirkliai būdavo apiplėšiami plėšikų. Plėšikai būdavo ant tiek drąsūs, kad nesibijodavo užulti didelius karavanus ir miestus. Išplėštąjį turtą jie dažniausiai slėpdavo į žemes. Išsiblaškius plėšikams ar žuvus, turtas likdavo gulėti.

Šandieną tų turtų ieškoti, yra susidariusios net keletas ekspedicijų.

Nors apie paslėptų turtų vietas trūksta žinių, bet kai kam pasiseka tie turai surasti.

Atrasta apie milijono dolerių vertės turtas, kuris buvo paslėptas generolo Tomo Urbano. Taip pat atrasta apie 100.000 dolerių, kurie esą paslėpti Davalos.

Viena ekspedicija po ilgų ieškojimų surado antrą dalį Urbano turtų, kur daugiausiai buvo brangenytės apiplėštų bažnyčių ir miestų.

Vienas daraininkas, bedirbant barioje, pastebėjo sienoje plyšį, kur rado visą maišą pinigų. Bet vargšui neteko jais pasinaudoti. Jis radęs juos, nuejo į miestą nusipirko poikius drabužius, kurie ir išdavė jį. Kaimynai pastebėję permaina apskundė ir jis tapo areštuotas. Paaiškėjus dalykui, jis buvo paliuosuotas, bet visas turtas atimtas.

Yra dar pasaka, kad kokiose tai dykumose yra neišpasakytai turtinga aukso kasykla. Bet visi tie, kur ją yra suradę ir prisikasę aukso, grįžtant namo būdavo plėšikų nužudyti. Todėl nieks jos iki šiol nežino.

Ar pasiseks kam nors jas surasti — nežinia. Bet daug jau bieskodami tų paslėptų turtų žuvo ir turėtų būti daug žus.

dienomis vyr. tribunolas apygardos teismo sprendimą patvirtino.

(„Lietuvos Žinios“.)

Brazilija

— Kolonizacija Japonijos ir Lenkijos valdžijų atstovai tarėsi su Brazilijos valdžia del įsteigimo japonų ir lenkų kolonijų Brazilijoje. Kolonijos nutarta kurti: Mabira, Perų ir Negro paupiais.

Lenkijos valdžia žada tuo būdu atsiūsti apie 10000 darbininkų šeimynų ir apgyvendinti nutartose kolonijose. Japonų kolonijos Brazilijoje jau yra, bet dabar bus dar padidintos.

Santo Amara Cia Ltd.

Šioji kompanija, anot daug kieno išsireiskimų, tai prieglauda bedarbių ir alkanyjų penėtoja.

Čia visi kas tik atvažiuoja gauna darbo, o padirbėję pusę dienos gauna jau „valią“ valgiui gauti.

Atlyginimas nors nedidelis 750 reisų į valandą, bet dirbant čia galima daugiau sutaupti negu dirbant São Pauly, ar šiaip kitur kur.

Mut, valgis valgant pensione kainuoja 75 mil. į mėnesį. Vidutiniai gi čia darbininkas gali uždirbti nuo 240 iki 300.

Pagamentas būna kas mėnesis, atlygina kompanija teisingai. Darbas nesunkus, bet ilgai čia darbininkai, ypač lietuviai nepabūna. Sutaupę keletą desėtkų miliu, važiuoja kitur laimės ieškoti, bet nesuradę grįžta dažniausia vėl atgal.

Kiek ilgiau čia pagyvena naujai atvykę iš Lietuvos. Ir iš tikrųjų, šioj kompanijoje jie randa geriausią prieglaudą: čia jie gauna valgi, čia jie uždirba pirmus milius tolimesniam gyvenimui.

Statoma čia didžiulė elektros stotis. Joje dirba apie porą tūkstančių darbininkų, kurių tarpe yra 300 — 500 lietuvių.

Lietuviai čia, gal kaip ir visoje Brazilijoje, pasižymi savo „lietuviškumu“. Gaugę pagamentą keletą dienų ir nakčių, kol užėsi ūžia. Dažnai beždami pataiko net ir galvas vieni kitiems praskelti. (Neveltui Ltd. kompaniėčių himne pasakyta:

„Mes Liet. kompaniečiai vyrai chrabri, Geriam degtinę ir alų visi.

Mėgstam per naktis paūžt, kortomis [palošt

Ir juodas mergytes nučiupę bučiuot“ ir tt. Ir iš tikrųjų, gyvenant čia daug ką galima užgirsti ir pamatyti.

Paskutiniu laiku pradėta platinti „Pietų Amerikos Lietuvis“, bet nedaug kas jį perka. Pažiūri, pavarto, pasako „tuščias“ ir padeda.

Dauguma išsižioję laukia pasirodant naujo laikraščio kurs artimesnis būtų jų širdžiai, kurs mokėtų draug su jais džiaugtis ar vargti, kur galėtų je plačiam pasauliui pasakyti apie savo vargą ar laimę.

Leit kompanietis.

Statome namus

plytinius ir medinius dėl naujų pirkusių sklypus, žymiai pigesne kaina negu kompanijos arba šiaip braziliečiai. Lietuviams darome didelį nuolaidą.

Kreiptis:

Villa Bella pas Paukštį

arba

Rechenbergą

Rua Dias Lemé, 54 - (Alto da Moóca)

PARSIDUODA geroje vietoje krautu vė, geromis sąlygomis. Parsiduoda del priezasties išvažiavimo. Sužinoti: Rua Visconde de Parnahyba, 299 - K. Uckų

Vėliausios žinios

Paryžius: Iš Paryžiaus praneša, kad vokiečys Hans Miller, kuris pats vienas norėjo su savo mažu būrinu laiveliu perplaukti Atlanto vandenyną, tapo nuneštas ant Bac salos. Bet narsusis jūreivis neušėjo drąsos ir savo kelionę žada toliau tęsti.

„Romansuoja“ ore.

Chicago. Pone Mrs Vestlake apskundė savo vyrą ir reikalauja persiskirti už tai, kad jai nepatinka, kad jos vyras skrajoje ore ir gali užsimušti, o antra, kad jis išsivežęs į orą jam patinkamas moterėles, ten su jomis romansuoja.

Mirė grabe

Vengrijos pragarsėjęs artistas Victor Kassaj, vienas iš senesnių, rastas grabe gulintis negyvas.

Jis labai bijojęs mirties, tai graba pasidaręs visumet miegodavo jame, kad jį primintų, jog reikia gerai užsilaikyti, kad ligiau gyventi.

Teorija sau, praktika sau.

Nors Anlija žada pasirašyti sutartį (Kellogg) padarant karus nelegaliais bet tuo pačiu ir ruošiasi prie karo.

Nesenai pabaigti statyti 5 kariniai laivai, kurie toli pralekia senesnius ne tik ginklu moderniskumu, bet ir greitumu.

Tie laivai yra ilgesni ir siauresni, bet nepaskendę tiek vandenyje, kad uetaip greit pagautų tarpedos.

Jų jėga nu 22000 arklių jėgos pakilo iki 27000. Kuomet senieji gali plaukti tik po 23 mazgų, tai naujieji plaukia 31 su puse mazgo į valandą.

Kanuolės taipgi smarkiai pagerintos. Ant senųjų laivų gali šauti tik 15000 ir 17000 jardų, o ant naujųjų kanuolių nešą iki 29000 jardų.

Pinigai banke, — badu miršta.

Chicago. Gelžkelio sargai užgirde žolėse vaitijimą surado ten senelį 74 metų Viktorą Guserovskį, kuris buvo tiek užbadėjęs, kad nugabentas ligoninėn tuoj pasinirė. Bet koks nusistebėjimas buvo, kuomet jo kišenėje rasta bankinė knygtė, ant kurios pažymėta suma 400 dolerių.

Dvidešimto amžiaus dvikovu mėgėjai.

Italijos fašistų laikraščio „Imperio“ redaktoriai šaukia į dvikovą Prancūzijos laikraščio „Matin“ redaktorių. Italai sutinka statyti po 12 žmonių iš abiejų pusių ir muštis lazdomis „reivoliais“ ar kitaip kaip.

Priežastimi šito fėsių užsidedimo yra tas, kad prancūzų laikraštis pasmerkė Nobelį ir kitus italus delei to blogumo ir bailumo kelionė į šiaurę. Italai dalinai kaltinami ir už Dr. Malmgreno žuvimą. „Matin“ pavadino italus bailiais. Fašistai delei to išsivedė ir parodymū savo narsos šaukia prancūzus muštis.

Rumunijos ir Sovietų Rusijos santykiai zstrėja.

Rumunijoje yra apie 200 sovietų laivų. Jie ten pateko kuomet isisteigus Sovietų valdžiai bėgo visokie kontr-revoliuciniai, o ypač Vrangelio armijos likučiai. Sovietų valdžia reikalavo tų laivų gražinti ar laikyti iki atsisteigs tarp tų dviejų valstybių normalūs santykiai. Bet Rumunijos valdžią ant tyčių dabar pradėjo prdavinėti tuos laivus.

Po keleto perspėjimų, Čičerinas pareiškė Rumunijos vyriausybei, kad ir Sovietai imsis griežtų priemonių; būtent konfiskuos 63 milijonų vertės aukso, kuris atvežtas į Maskvą iš Bukaresto laike karo ir buvo laikomas Maskvos banke.

Trupiniai

Akla praregėjo.

Milva uke e. Mergaitė Marcella Calckias 20 metų amžiaus buvo visai akla nuo pat užgimimo, o dabar po operacijos, kurią padarė akims, pradėjo regėti. Operaciją darė daktaras Claude S. Beebe.

Prieš operaciją ji galėjo tik per vienos akies kampelį atskirti šviesą nuo tamsos, bet po operacijos ji pradėjo normaliai regėti.

Kuomet ji po operacijos praregėjo, su didžiausiu nusistebėjimu pareiškė, kad jai dabar visi daiktai kitaip atrodo, negu ji būdama akla buvo persistačius.

Ji ilgai bijojo žiūrėti į motiną, kad ir motina neatrodytų labai keistai.

Medinės kojos išgelbėjo nuo mirties.

Pitsburgh, Pa. (šiaur. Amerikoje). Fred Kussauer per dešimts metų nešiojo medinės kojas. Susilaukęs 52 m. amžiaus, buvo labai nusiminęs — neturėjo darbo, nei pinigų. Todėl norėjo nusizudyti. nuškdamas nuo tilto į upę Monongahela, bet negalėjo nuskesti iš priežasties medinių kojų ir tapo išgelbėtas.

Naujas radio išradimas.

New Yorkas. (Š. Amer.). Earl W. Davidson, gelžkelio radio operuotojas, kuris liuosu laiku mėgdavo dirbuotis apie radio priimtuvus, dabar išrado tokį radio įtaisą, kad tie patys priimtuvai galės būti ir perduotuvais. Tokiu būdu, kuris turės radio priimtuvą galės ne tik klausytis kitų kalbos, bet ir savo kalbą galės kitiems perduoti.

Sakoma, kad jo išradimas padarys didelę permainingą radio srity. Ir bus labai lengva žmonėms per radio susikalbėti.

Turkijoje badas.

Del ilgo sausmečio Konijos lygumoje, Turkijoje kilo badas. Laukuose viskas iš-

džiūvo, iškepė. Apie 80 nuošimčių ūkininkų pametė savo ūkius ir traukiasi į taimingesnes šalis.

Parduotas rusų caro Petro Didžiojo kauras.

Londono parduotas už 110,000 dol. kauras, kurį Rusijos caras Petras Didysis buvo dovavojęs Austrijos karaliui Leopoldui. Paskutiniaus laikais tas kauras buvo Austrijos valstybės muziejuje, kaip istorinis dalykas. Bet reparacijos komisija liepė jį parduoti, o pinigus tuos atiduoti už padarytus karo nuostolius. Kauras turi 25 pėdas ilgio ir 11 pėdų pločio, padarytas iš 21 spalvos vilnų ir šilko ir kiekvienas iustas siūlelis jame yra rankomis surištas. Iš viso jame yra 15.000.000 mazgelių.

— Iš Varšuvos praneša, kad ant Lietuvos — Lenkijos rubežius įvyko smarkus susisaudivimas tarp lenkų šmugelninkų ir Lietuvos pasienio sągybos. Susirėmime daug šmugelninkų užmušta ir sužeista.

Aukso žiedai ant kojų pirštų.

Va'ar einant São Cetano gatve su „P. A. L.“ redaktoriu pastebėjom tokį reginį. Vidurgatvė stovi automobilis iš visų pusių apsuptas žmonių.

Katastrofa — pamaniau ir alysu college, kaip žurnalistas nuėjom p žūrėti. Prieš nieko įdomaus iš karto nepastebėjom. Automobilį vedėjo du ponai, o šoferiaus vietoje jauna graži panelė.

Bet koks buvo mano nusistebėjimas, kuomet pamatčiau, kad šoferiū-panelė staugiai, vikrumu bezdžionės, iš'ė aukštyne koją ir uždėjęs ant vairo pradėjo jį sukintėti. Galvon dinktelėjo mintis, kad šoferis-panelė susizeidė koją (mat, koja buvo be batuko ir pirštai nuogi) ir dabar iš skausmo reitosi.

Bet geriau išžiūrejus supratau visą dalyko esmę.

Šoferiaus-panelės būta visai be rankų. Todėl automobilį valdyti ji tik g'ėjo koją, ką ir sugebėjo neblogiau kaip kiti ranka.

Jos koja buvo taip išlavinta, kad ji su ja laisvai, it su ranka, g'ėjo sukintėti automobiliaus vairą.

Šoferis panelė buvo apsimovusi mėlynos aksomo kelnaitėmis ir baltomis šilko pančiakaitėmis, bet kojų pirštai buvo pliki. Ir ant kojos pirštų, kuri buvo uždėta ant vairo, blizgėjo aukso žiedai.

K o r e s p.

Domės! TAUTIECIAI! Domės!

Jau randasi spaudoje Brazilijos lietuvių darbininkų kalendorius „Spindulys“ 1929 metams.

Spindulys specialiai pritaikintas Brazilijoje gyvenantiems lietuviams darbininkams, kaip São Paulo mieste, taip ir įvairiose fazendose.

Spindulyje rasite São Paulo miesto ir estado visas žymesnes valdiškas ir šiaip privatiškas įstaigas ir šis tas iš Brazilijos įstatymų.

Spindulyje telpa mokslinio ir šiaip lengvo įvairaus turinio naudingų pasiskaitymų.

Spindulyje rasite juokų skyrių, ir įvairių — įvairiausių aforizmų, anekdotų ir t. t. Kalendorius didelio formato, kaina tik 2\$000.

Todėl skubėkite iš anksto užsisakyti prisijūsdami pinigus šiuomi adresu:

Rua Prates, Villa Minerva N. 15 S. Paulo — P. Degutis — rua Visconde de Parnahyba nr. 299 spaustuvė „BIRUTĖ“ K. Uckus ir „P. A. L.“ Redakcijoje, rua dos Andradas Nr. 44 II andar. S. Paulo

PIRMOJI Leituviska

Rūbų Siuvykla:

Casa „Viennense“

SÃO PAULO RUA LIVRE 4
iš rua Liberdade
Jono Rimšo

baigusio Vienos aukščiausią rūbų kirpimo akademiją.

Priimami užsakimai sulig naujausių madų Leidžiamas savo madų žurnalas. Darbas garantuojamas. Duodama kirpimo technikos pamokos.

Didelis pasirinkimas įvairių medžiagų.

Tautiečiams didelė nuolaida.

AGENCIA COMMERCIAL „EUROPA“

RUA DO SEMINARIO 2 NR. - prie pat Centralinio pašto

RETENYBÉ!

Lietuviai, mūsų Biūras pardoda pigiausiomis kainomis laivakortes, parsikvietimui savųjų iš Lietuvos ir iš kitų valstybių, arba norintiems išvažiuoti iš Brazilijos. Išsimokėjimui geriausias sąlygos.

Pasinaudokite reta proga, nes niekur negausite tokia kaina, ir sąlygas išsimokėjimui. Laivakortes išduodame tuojuos ant rankų, kad nereiktų laukti. Vežame geriausiais laivais. Mūsų Biūre dirba prityrę tojų srityje žmonės, prisilaidydami didžiausio rimtumo ir sąžiningumo. Taip pat išrūpiname chanasus (kvietimus) iš Lietuvos. Susikalbėsite prigimta kalba.

Visus patarimus teikiame veltui.

Tai Gerbiamieji, pasinaudokite reta proga ir išidėmėkite mūsų antračią: S. Paulo, rua do Seminario 2 nr. prie pat Centralinio pašto.

Su pagarba

AGENCIA COMMERCIAL „EUROPA“

KAS NORI

Pirkti laivakortes

persikvietimui iš Lietuvos savo giminių, arba kas reagiai važiuoti į Lietuvą

ZINOKITE

kad pigiausiomis kainomis ir lengviausiomis išsimokėjimo sąlygomis įvairių linijų laivais Jumis aprūpins rimta įstaiga

“UNIVERSAL”

RUA DOS ANDRADAS, 44 - II aukštas

Rašant laiškus: Caixa postal, 3902 — S. PAULO